

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Karencine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 111.

V Ljubljani, v petek 16. maja 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 14. maja.

Konec budgetne razprave.

V sinočnji seji bila je budgetna razprava dovršena. Zbornica je v ta namen potrebovala 24 dni z 28 sejami, skoraj ravno toliko, kolikor druga leta, kar najbolje spričuje, da se reč ne dá presiliti. Po našem opravljenem redu imajo državni poslanci samo pri državnem proračunu priliko govoriti o političnih, kulturnih in gmotnih razmerah svojih dežel, zato se jim pač ne sme zamriniti, da se te prilike poslužujejo, v kolikor jim je sreča pri žrebanji ali postrežljivost kakoga prijatelja mila, kateri jim pomaga k besedi. Razven pokojninskega zaklada bile so v dnevni seji večeraj dovoljene brez ugovora še dotacije in podpore deželnih zakladov v skupnem znesku 305,400 gld. potem je bila seja ob 1/4. uro popoldne dovršena. Pred sklepom napovedal je podpredsednik baron Chlumecky jako obširen dnevni red za večerno sejo, da-si je bilo soditi, da morejo biti poslanci veseli, ako v večerni seji dovršijo državni proračun. Kakor je rekel, postavil je na dnevni red poleg državnega proračuna vse točke, ki jih ima državni zbor pred svojim razhodom še rešiti, namreč: Hišni davek, gališki zemljiško-odvezni dolg, mitnice, nove železnične tarife, moravsko deželno posojilo, odpisovanje zemljiškega davka zaradi trtne uši, popravo že prej vravnanih in sedaj poškodovanih vodnih zgradb na Tirolskem. Dalje je bilo na dnevnem redu: Zamenja nekega državnega posestva v Inomostu, volitev delegacije, vsa poročila o še nerešenih volitvah, imuniteta poslancev, prememba postave o živinski kugi, peticije. Dr. Lueger je predlagal, da naj se postavi na dnevni red tudi načrt zakona o stavbenih obrtih, pa se je potolažil, ko mu je predsednik rekel, da pride reč gotovo na dnevni red, kakor hitro se državni zbor v jeseni zopet snide. Dr. Vitezič bi bil rad imel, da bi bila prišla na vrsto tudi volitev isterskega poslanca Defranceschi-a, ali načelnik legitimacijskega odseka mu je odgovarjal, da je to nemogoče, ker je prejšnji poročevalec baron Sommaruga poročilo odložil, novi poročevalec (dr. Ferjančič) pa reči ne more izdelati v par dneh.

Avstrijsko-ogerski Lloyd.

Večerna seja se je pričela z razpravo o podpori avstrijsko-ogerskega Lloyda v Trstu, ki znaša vsega skupaj 840 630 gld. poleg prihodninskega davka, ki zadeva našo polovico v znesku 134.000 gld. Poslanec dr. Russ je pri tej priliki v dolgem govoru jako ostro šibal upravo Lloydovo, ki je največ kriva, da se temu za pomorski promet prevažnemu podjetju tako slaba godi. Koncem l. 1889, pravi Russ, je imel Lloyd 79 parnikov, izmed katerih jih je bilo pa samo 25 manj starih kakor 10 let, vsi drugi so bili starejši. Lloyd bolj počasi vozi, kakor druge ladije, ker nima denarja, da bi napravil nove mašine. Državna podpora je v primeri z delniško glavnicco silno visoka, ker znaša skoraj trikrat toliko, kolikor ima Lloyd obrestij plačevati delničarjem. Vpliv vlade na upravo Lloydovo ni v nobeni primeri z državno podporo; temu pa niso krive osebe, ampak vravnava te uprave. Zarad velike važnosti Lloydove je državna podpora neobhodno potrebna, in je veliko sredstev, s katerimi se more to goditi, zlasti s polajšavami pri plačevanju davkov in pristojbin. Jako čudno pa je, da Ogerska, ki se vde-

ležuje podpore Lloydove, ob enem z velikimi doneski podpira drugo tako društvo, „Adria“ imenovano, katero tekmuje z Lloydom. Če ne bode mogoče pogodbe z Lloydom na korist države premeniti, bo treba iz avstrijsko-ogerskega napraviti zgolj avstrijski Lloyd. Lloyd je na izhodu sedaj brez dobrega imena, brez kredita, brez primernih ladij in brez pravemu namenu služee uprave. Na vse to se je treba ozirati, če se hoče Lloydu pomagati. Tukaj ne gre za večji dobiček delničarjev, ampak za izvažanje naših pridelkov proti vzhodu, za prihodnost našega mornarstva, za čast naše zastave.

Kar je govoril dr. Russ, je vse res, in povedal bi bil prav lahko še veliko več o slabi upravi Lloydovi, kateri služi prav za prav samo nekaterim tržaškim veljakom. Da more njim po ceni voziti kavo in druge vzhodne pridelke, ne sme sprejemati drugega tovarnega blaga in mora na račun podjetja in le omenjenim mogotcem na korist s svojimi ladjami daleč daleč s praznimi ladjami jadrati. In mar ni sramota, da tu je ladije francoske, angleške, italijanske in ogerske iz Dalmacije izvažajo čez pol milijona veder vina, avstrijsko-ogerski Lloyd pa čisto nič ne?

Minister Bacquehem je odgovarjal, da je vlada pripravljena pregledati pogodbo z Lloydom, da pa mora še počakati, kaj k temu poreče ogerska vlada. Tudi tržaška poslanca Stalitz in Luzatto sta se oglasila in priporočala večjo podporo za Lloyd, kateri bi moral sicer poginiti. Konečno je obveljala prej imenovana podpora.

Podpora za železnice

dalja je poslancu Luegerju priliko, da je govoril o razmerah avstrijsko-ogerske železnice, ki ima premalo parnih strojev, kar bi v slučaju kake vojske utegnilo imeti slabe posledice. Sploh so razmere pri tej železnici jako žalostne, in bi bilo prav, da bi si jih vlada malo natančneje ogledala. Glavni vzrok tej prikazni je v tem iskati, da pri tej železnici samo tuji gospodujejo, ki pesté in strahujejo uradnike. Pri nekem občenem zboru je predsednik general Seudier pretil, da bode z vso silo zadržal antisemitske agitacije, ki so maroga in sramota 19. stoletja. Ko je Lueger to spregovoril, zagrozi se podpredsednik Chlumecky, da to ne spada k železnicam in naj ostane pri stvari, ker bi mu sicer odvzel besedo. Ta strogost je zbudila med desnico veliko nevoljo in je silno razburila govornika, ki je hotel nadaljevati svoj govor, pa bil od predsednika v drugič zavrnjen, ko je ime Seudier prišlo iz njegovih ust. Levičarji so predsedniku pritrdjevali z dobro-klici, antisemitje so klicali: „To je prosto govorjenje!“ Türk je kričal: „Zedinjena levica se poteguje za hlapčevsko besedo!“ Klici: „Mirujte, mirujte!“ in „prav dobro!“ z ene strani in živahen smeh z druge strani so se razlegali po dvorani, ter je precej časa trajalo, da se je polegel nemir. Potem je dr. Lueger s čedalje bolj povzdignjenim glasom nadaljeval: Če mi g. predsednik vzame besedo, moram se temu seveda upogniti; da pa vsaj najvažnejše reči povem, Vam rečem: Gnus in sramota je za Avstrijo, da ima vnanji kapital v Avstriji več moči, kakor morebiti v Egiptu in na Turškem. (Fiegl: Prav res!) Gnus in sramota je, da francoski kapital in Francozi pri tako važnem podjetju gospodujejo, in da ga ni moža, ki bi se jim odločno nasproti postavil. (Dobro!) To, mislim, spada k stvari, in tudi to bo spadalo k stvari, če pravim: Gnus in sramota je

gledati, kako olikane može pri tej železnici izkoriščujejo; gnus in sramota je za Avstrijo (smeh med levičarji), če se ozrete, kako delajo z dijurnisti pri železnicah; gnus in sramota je za Avstrijo (ponovljen smeh), če vidimo, kakšni so nekateri pokojninski zakladi, in da ga ni človeka, ki bi tem revežem na pomoč prišel. Take razmere je treba tukaj grajati, če se pa o takih rečeh več ne bode smelo tukaj govoriti, potem, velečastni gospod predsednik, bilo bi veliko bolje to hišo zapreti in državno upravo mirno prepustiti eni sami osebi; ker potem bi bili samo zaradi tega tukaj, da bi poslušali, kako več ur dolgo govoré o češko-nemški spravi in o drugih rečeh, ki avstrijskih narodov prav nič ne zanimajo. (Živahno ugovarjanje in glasen smeh na levi.) Pač, pač, gospôda, tako je; vsi, kar jih poznam, zahtevajo od države, naj pospešuje njih gospodarske koristi, da jih ne bodo izsesavale grde pijavke; to hočejo vsi narodi, zato Vam še enkrat rečem, da morate dovoliti o takih rečeh tukaj govoriti, ako hočete v tej hiši sploh kaj koristiti. Gospoda ministra pa prosim, naj blagovoljno pretresa, kar sem povedal. Od Vas, od nasprotnikov tega gotovo ne tirjam; saj vem, da je pri Vas vse govorjenje zastoj. A če bi šlo za železnice, za ples okoli zlatega teleta (smeh na levi), bili bi precej pripravljeni. Če je treba pa za reveže govoriti (smeh na levi), smejate se in ploskate predsedniku, ki hoče besedo vzeti človeku, ki je imel pogum govoriti za revne ljudi! (Smeh in sikanje na levi, odobravanje med antisemiti.)

Razun te železnice prišla je v razgovor tudi južna železnica, pri kateri je Steinwender od vlade zahteval, naj odpravi 15% ažio pri osebnih voznih tarifih, ker pobiranje te priklike ni več opravičeno, in naj železnico prisili državi plačati na dolgu ostalo kupnino, ki bi z vsem skupaj znašala okoli 38 milijonov goldinarjev. Sekcijski načelnik Wittek je odgovarjal, da je reč pri poravnovanem sodišči in da bode država gotovo prišla do svoje pravice.

Za podporo Lloyda in železnic skupaj je bila potem dovoljena skupna podpora 7,489.590 gld. z zakladdo 483.042 gld., za podporo zemljiško-odveznim zakladom pa 3,133.455 gld.

Pri državnem dolgu je govoril Kyrle o posojilu nekega gorenje-avstrijskega okraja, potem je bila potrjena potrebščina za državni dolg v skupnem znesku 148.623.438 gld., za upravo njegovo pa 947.660 gl. Zaklada znaša 10.360.611 in 515.570 gl., iz prodaje državnih nepremičnih posestev pa 159.140 gld.

S tem je bil državni proračun za l. 1890. rešen in v drugem in tretjem branji potrjen finančni zakon, po katerem so državni dohodki proračunjeni na 548,820.006 gld., troški pa na 546,303.035 gld., ter preostaja znesek 2,519.971 gld.

Ob 1/4.11. uro podpredsednik Chlumecky sklene sejo in prihodnjo sejo napové za danes popoldne ob 4. uri, ker se mnogo poslancev danes ob 11. uri vdeleži slovesnega otvorjenja kmetijske razstave.

Nekateri današnji listi napovedujejo, da utegne biti tudi jutri (v praznik Vnebohoda Kristusovega!) seja, ako postane razprava o gališkem zemljiško-odveznem dolgu preveč obširna. V petek ali vsaj soboto mora biti zborovanja konec, ker je češki deželni zbor po današnji „Wiener Zeitung“ sklican na 19., gorenje-avstrijski pa na 20. dan t. m.

Naše razmere.

II.

Dné 3. maja je pisal „Slov. Narod“: „Prav tihotapsko in za hrptom ustanovili so „Katol. politično društvo“ ter s tem prvi izdoblili mogočno luknjo v takozvani kompromis. Sedaj se pa nam očita, da smo mi lomili premirje. Večje nelogike ni, nego je obsežena v takej trditvi.“

Dné 7. maja piše eden junakov v „Slov. Nar.“, kar je dan prej objavil „Obzor“, in sicer sumnič med drugim: „Rečem še, da je bilo izdajstvo na narodnej stvari, da še več nego izdajstvo že osnovanje „Katol. političnega društva“ samega.“ Na drugem mestu piše z istim nesramnim natolcevanjem: „To opravičuje mojo trditev, da je osnova tega društva bila izdaja narodne stvari ter je porušila jedva doseženo sporazumljenje in onemogočila složno postopanje narodne stranke.“

To in kar člankar še dalje piše, je tako perfidna izmišljotina, da s studom pomilujemo čitatelje, ki so zaverjeni v trobilo radikalne klike. Stranko ne moremo imenovati malo številce teroristov, ki z vsemi silami hoté biti v našem mestu in na deželi neomejeni diktatorji.

Ali se je res „Katol. polit. društvo“ osnovalo za hrptom in tihotapsko? Gospoda, ki to trdita in celo stvar postavljata na glavo, sta ali prespala zadnje mesece javnega življenja, da ničesa prav ne vesta, ali pa sta tako predrzna, da na račun svojih čitateljev na debelo in široko trdita neresnico. Že meseca februarja smo morali zavračati to neosnovano in zlobno trditev, katero je „Narod“ zopet pogrel in jo bode v svoji zdvijani strasti gotovo še večkrat položil na krožnik.

Naj pazno in mirno gosp. — r. — čita naslednje vrstice in jih raztolmači tudi svojemu opodi.

„Katol. politično društvo“ se ni osnovalo za hrptom, ker društvo z istim imenom je bilo že v Ljubljani l. 1873.; a isto društvo je tedanja liberalna vlada vsled nekega prestopka razdružila z odlokom dné 6. marca 1874. Od tedaj so se med konservativnimi Slovenci od leta do leta izražale želje in snovala pravila za tako društvo.

Ko se je snovalo minolo leto „Slovensko društvo“, dobili nismo niti na zahtevo pravil, da bi jih objavili; brez dogovora so natisnili nekateri gospodje listo kandidatov, katere naj bi izvolil osnovalni shod. Celó vsi kandidovani gospodje niso vedeli za ta maneuver. Navzlic temu jim nismo očitali v listu, da delajo „za hrptom“, ker smo bili uverjeni o potrebi takega društva; zahtevali smo le toliko, naj se jeden paragraf prenaredi v tem smislu, da bode „Slovensko društvo“ delovalo po katoliških načelih, kakor ima v svojih pravilih „Slovensko društvo“ za spodnji Štajar. To se je obljubilo in sklenilo, a ne storilo. Vprašali smo pozneje tedanjega gosp. predsednika osnovalnemu shodu, kdaj namerava zopet sklicati shod. Odgovoril je: Stvar smo odložili „ad calendas graecas“. To so bile njegove besede.

Ker se je potreba političnega društva v nepovoljnih političnih razmerah kazala vedno nujnejša, preskrbeli so drugi primerno prenaradbo in potrjenje pravil. O tem potrjenji je „Slov. Narod“ celó prej sporočil nego mi. Dné 11. januarija je osnovalni odbor poslal pravila „Slov. Narodu“ in „Slovenecu“ z uljudno prošnjo, naj bi je objavila dné 13. januarija ter na primernem mestu povabila vse rodoljube, da se vdeležé osnovalnega shoda, ki se je vršil javno dné 26. januarija. Zakaj „Slov. Narod“ ni objavil pravil, niti naznanil osnovalnega shoda, tega ne vemo in gospodje nam še do danes niso pojasnili tega vzroka. Dné 12. decembra je g. dr. Tavčar dobil pismeno naznanilo, da so pravila potrjena, da društvo sicer ni še osnovano, a se bode osnovalo. Ob jednom je bil povabljen, naj pristopi v odbor. Stvar je bila torej povsem javna; gospodje vendar ne morejo zahtevati, da bi vsakemu posameznemu pošiljali vabila, ker tega tudi sami prej niso storili, ali da bi s kočijami pošiljali pónje.

Ker „Slov. Narod“ ni hotel objaviti povabila, objavil ga je naravno samo „Slovenec“. Prišli naj bi bili k osnovalnemu shodu, h kateremu so bili povabljeni vsi rodoljubi brez razločka in tam razodeli svoje želje in zahteve.

Gosp. dr. Tavčar je sam pisal v 33. št. „Slov. Naroda“ z dné 10. februarja: „Mi ne stojimo društvu sovražno nasproti, ali imamo nekaj opravičenih skrbij, da ne bi kre-

nilo na Mahničeve steze . . . Hočemo počakati njegovega delovanja; če bode v resnici narodno, ga bomo odkritosrčno ljubili in tudi hvalili.“

Sedaj pa ista gospóda trdi, da je, katoliško politično društvo izdoblilo mogočno luknjo v takozvani kompromis in da je to društvo izdajstvo na narodni stvari, da še več nego izdajstvo že osnovanje njegovo. Da ponavljamo in naglašamo, da večje nelogike ni, nego je obsežena v taki trditvi.

Društvo se je osnovalo na podlagi skupnega slovenskega programa, vse za vero, dom, cesarja! Ta program — so vsi gospodje podpisali in tudi v svojem glasilu objavili dotično izjavo. Društva naloga je torej bila in ostane, da le podpira po svojih močéh one namene, o katerih so se vnovič povodom kompromisa vsi národni zastopniki sporazumeli ter je s svojimi imeni tudi podpisali.

Dalje je imelo društvo tri javne shode. Govori, ki so se govorili na prvih dveh shodih, so objavljeni. Zadnje tri bomo objavili tekom prihodnjih dni. Dokažite nam iz teh govorov, da smo le v jedni točki, z jednim stavkom skušali rušiti kompromis, delati neslogo ali da bi bil kateri poročevalcev napadal slovenske rodoljube, bodi-si „liberalce“ ali „klerikalce“. Na zadnjem shodu je jeden poročevalcev porabil priliko, da je v imenu društva odločno protestoval proti neosnovani trditvi, češ, da društvo dela razpor med Slovenci in da je že njegovo osnovanje bilo izdajstvo. Ta govor bomo objavili od besede do besede, in potem naj sodi slovensko občinstvo.

V prihodnjem članku bomo dokazali, da povodom ljubljanskih volitev „kat. polit. društvo“ ni postavljalo svojih kandidatov, torej tudi ne rušilo discipline, ne sloge.

Govor dr. Ferjančiča

v državnem zboru dné 22. aprila t. l.

„Slavna zbornica!

Slovenski poslanci imamo večinoma navado, iskati pri posvetovanji o proračunu in pri obravnavi o posameznih upravnih zadevah vzrokov neugodnega našega položaja v državi. Mi kažemo zmirom na to, da nas nemški in italijanski element ovirata v napredku. S tega stališča so govorili tudi moji rojaki-predgovorniki.

Danes je moja naloga drugačna; danes nočem govoriti od naroda do naroda ali do vlade, danes hočem razmere omenjati, kakoršne so ob Adriji, in ne postavljam se na stališče slovenskega naroda, temveč na stališče države.

Ker pa nameravam govoriti o političnem položaji Primorskega, osobito Trsta, nasproti Avstriji, dotaknem se le na dotičnih mestih onih vprašanj, katere se tičejo pred vsem slovenskega naroda.

Ne dá se tajiti, da je Trst v trgovinskem oziru tolike važnosti in imenitnosti za Avstrijo, kakor nobeno drugo mesto države. Vlada in državni zbor mislita vedno na to, kako bi preskrbela temu avstrijskemu emporiju potrebnih pogojev za njegov trgovinski razvitek. Kakor pa skrbita vlada in ljudski zastop, da pride Trst gledé na njegov trgovinski razvoj do svojega prava, istotako morata gledati na to, da na Primorskem, in vzlasti v Trstu, obstojé in se gojé naši državi prijazna politična mišljenja, katerih ne bi smel nikdo motiti in mešati ni od znotraj ni od zunaj. Prizadeval si bodem torej, da Vam podám v kratkih potezah podobo o tamošnjih političnih razmerah, in po njej povzemite, v koliki meri odgovarjajo te razmere oni meri, katere sem omenjal.

Odkar je prišlo v veljavo narodnostno načelo, osobito od 1849. leta, od tedaj namreč, ko so se začeli narodi prosteje gibati, težijo narodi jednacega jezika po združenji. Države so se od takrat veliko in nepričakovano izpremenile, in posebno se je Italija, ki je bila prej le geografski pojem, konsolidovala do državne oblike. Toda Italija — tu ménim sevéda neoficijelno Italijo, italijansko ljudstvo — ni še zadovoljna s tem, kar je dobila zadnja leta. Ozira se vedno po deželah v drugih državah in zahteva, da se te dežele združijo z italijanskim kraljestvom. Učenjaki in časnikarji si prizadevajo, da vzgojujejo ta duh, in vsakemu je znano, kako veliki so njih vspehi v tém oziru. Italijanski zemljepisci se pri sestavi kake italijanske geografske karte ne omejujejo na obrežje italijanskega kraljestva, oni pose-

zajo dalje, in dežele, katere uvrščajo v obseg politične Italije, pripadajo Avstriji.

Odkar so si v letu 1866 pridobili Lombardijo in Beneško, prišla je v rabo neka beseda, neki pojem, kateri pravi, da so še italijanske zemlje, katere še niso odrešene. Od leta 1866 zveni nam na uho beseda „irredenta“. To besedo poznajo in umejo v borni koči kolona in jo istotako čislajo po palačah velikašev. Italijansko ljudstvo se ne veseli zveze z Avstrijo, ker misli, da jo moti v njenih namenih, katere sem ravnokar označil, in znano je, da ima Crispi — ta nsmestnik oficijelne Italije — roke polne posla, da zabranjuje v ljudstvu pojave, kateri bi se križali z njegovo vnanjo politiko. Crispi, kateremu je bilo ljudstvo posebno naklonjeno in ki je učence Matzinijev, izgubil je svojo popularnost, ker zatira in pobija irredento. Kak vihar je zasumel lansko leto, ko je Crispi razpustil odsek za Trst in Trident.

Kaj pa je bil ta odsek za Trst in Trident? Društvo, ki je bilo ustanovljeno v Rimu in imelo nalogo, da organizuje po vsej Italiji propagando proti Avstriji in hujska Italijane, da bi osvobodili Trst in Trident od avstrijskega jarma. (Čujte! Čujte!)

To društvo je hotelo po plakatih javiti svetu svoje smotre, toda policija je zabranila, da jih niso prilepili po oglih. Vendar pa je prišla vsebina plakatov v javnost.

In v njih se očita, da zanemarja pravice italijanskega naroda in svoje dolžnosti. Pravice in dolžnosti so pa izražene v besedah: „Trst in Trident.“ Zgodovinski moment je treba izkoristiti. Zveza z Avstrijo se zasmehuje in Italijani se pozivljajo, da si podajo roke in se združijo v osvoboditev Trsta in Tridenta od avstrijskega naroda. To društvo so sicer, kakor sem že rekel, razpustili, toda na njegovo mesto stopilo je drugo. Tega društva je že večeraj omenjal jeden govornik, a ne podal bi popolne slike, ako ne bi tudi jaz omenil tega društva. To društvo, katero je stopilo na mesto razpuščenega društva, imenuje se „Dante Alighieri“. Vodijo je nekoliko previdneje in so je ustanovili pod manj sumno firmo. Prvi smoter tega društva je, postaviti v Tridentu spomenik vélikemu pesniku. Toda to ni njegov jedini, izključni smoter. Kaj je njegov prvi namen, kaže nam najbolje prvo njegovo zborovanje, katero so imeli v Rimu dné 24. marcija t. l. V tem zborovanji je pozdravil mestni župan v imenu mesta, „od katerega je“, kakor je rekel, „v starem času orel razprostil svoje mogočne peruti čez celi svet. Rimski genij, pod čegar pokroviteljstvom je začelo društvo svoje delovanje, naj pospešuje in uresniči njegove plemenite smotre v blagor in slavo italijanskega naroda.“

Zborovanje je otvoril Ruggero Bonghi, bivši italijanski naučni minister, jeden najzmernejših politikov in predsednik rimskemu pisateljskemu društvu, torej mož, kateri živi v najboljših razmerah z duševno aristokracijo. Kakovo je stališče tega moža gledé na Avstrijo in aspiracije irredente, pové nam najbolje neko pismo, katero je nekemu pisal v Istro.

Nabirali so namreč po Italiji za stradajoče in došel je znesek tudi iz Istre. Bonghi je zahvalil za to pismo in je še opomnil (bere): „Spričevalo, katero nam pošiljate, da deli namreč ljudstvo po onih krajih z nami radost in veselje, je zagotovilo, da se bodo nekega dné — in ta dan ni posebno daleč oni, katere družji le ljubezen, po umetnosti in previdnosti vlad, kakor tudi po navdušenosti in zavednosti narodov združili v jedno državo. (Čujte! Čujte! na desnici.) (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. maja.

Notranje dežele.

Državni zbor. Proračunska debata je trajala 23 dni, sej je bilo 27. Od vseh 353 poslancev je govorilo 150, od devetih ministrov sedem. Govorov je bilo 346; 80 govornikov je govorilo po enkrat, ostali po večkrat. Stenografski zapisnik obseza 1600 strani. Poslanec Türk je govoril 23krat, njegov tovariš Kaiser 14krat; poslanec Kronawetter 9krat, Eichhorn 6krat, ministri vkupe 23krat. — Glasilo šlezjskih Čehov izreka opravičeno pritožbo, da vlada ni ničesa odgovorila na opomine čeških poslancev zastran jednakopravnosti na Moravskem in v Sleziiji. Ako bodo moravski Čehi izstopili iz deželnega zbora, je pač to neugodno znamenje češko-nemške sprave. **Ogerska.** Poslanec Irányi je minolo sredo predložil zbornici nov postavni načrt o prenaradbi domovinske postave. Po tej postavi obdrži vsak

Oger državljansko pravico, ako je ni odklonil. Moč postaviti sega tudi za deset let nazaj. S tem hoče skrajna levica znanemu Košutu pridobiti zopet državljanske pravice. Ministerski predsednik Szapary je opomnil, da vlada ne ugovarja, ako se ta postavni načrt izroči odseku v presojo.

Vnanje države.

Italija. Kjer le more, nasprotuje italijanska vlada sv. cerkvi. Sv. Oče papež Leon XIII. je bil imenovan pred dvema letoma več škofov, a italijanska vlada še zdaj ni potrdila njih imenovanja, radi česar nimajo nikakih dohodkov svojih škofij. Vsled tega nasprotovanja italijanske vlade sklenil je sv. Oče, da naj se podajo imenovani škofje, — kakor za papeža Pija IX. — v svoje škofije in opravljajo službo, a v škofijski palači naj se ne nastanijo. Sv. Oče hoče prevzeti njih oskrbovanje, s svojimi denarji zalagati to, kar noče storiti italijanska vlada. Seveda tu noče italijanski vladi denar iz rok; no, zato je pa bolj razkošna, kadar je treba staviti spomenike največjim sovražnikom sv. cerkve. Tedaj zbere vse svoje denarne moči, da bi se pokazala pred svetom sijajno in bogato. Da, zadnji čas je celó več milijonov posodila, kakor da bi bile njene finančne razmere v najboljšem položaji in njene uprave povsem dovršene.

Francija. Kakor se poroča listom, vršil se je v Parizu preteklega tedna devetnajsti zbor francoskih katolikov. Glavni govornik Chesnelong je govoril o nedeljskem počitku in o prostih katoliških šolah ter priporočal zboru nedeljski počitek in katoliški zbor kot središče za vzgojo in pouk katoliških otrok. Nadalje so omenjali govorniki vladnega postopanja proti verskim bratovščinam, nedostojnostij po višjih državnih dekliških šolah, govorili o brezverskem značaju sprevodov, verskem življenji po vojašnicah, o pariških bolnišnicah. Odkar so izgubile redovnice pravico oskrbovanja bolnikov, jih mnogo več umrje in oskrbovanje je z večjimi troški združeno. O. Lallemand je govoril v četrtem zboru o preosnovah vseučilišč in o klasičnem pouku na gimnazijah. Državni gimnaziji bodo prihodnje leto preosnovani, in želeli bi bilo, da bi se vršila preosnova s sodelovanjem sv. cerkve. Konečno je bilo omenjeno v Parizu osnovano zavetišče za katoliške dijake, katero pa tudi tujcem ne bo zaprto. — Može, ki dobro vidijo, kje tiči vzrok razmajani, onemogli človeški družbi, hočejo pred vsem preosnovo šol na verski podlagi, kajti le tem potem je mogoče zboljšati družinske, socialne in državne razmere. „Kdor z menoj ne zbira, ta raztresa“, govoril je večni Učenik.

Rusija. Kakor poroča „Pol. Corr.“, dalo je rusko ministerstvo petim uradnikom nalogo, da preiščejo natanko odnošaje nemških naseljenikov v Rusiji in o tem vestno poročajo. Tudi je storila potreben korak proti nadaljnemu naseljevanju Nemcev v Rusiji. Ob enem namerava uvesti ruščino kot učni jezik tudi v onih šolah baltičkih provincij, kjer se je dosedaj le deloma predavalo v ruščini. — Kak glas so zagnali nemški listi povodom te uravnave, a o zatiranji Poljakov na Nemškem in drugih Slovanov najrajši molčé.

Nemčija. Dne 14. t. m. se poroča iz Berlin: Danes se je pričelo posvetovanje v državnem zboru o vojaškem predlogu. Vojni minister je rekel, da Nemčija ne sme zaostati za drugimi državami v organizaciji armade. Grof Moltke je na to opomnil, da mora država skrbeti za svoje varstvo, četudi zagotavljajo druge države mirovno politiko. Sicer veruje drugim evropskim vladam, da so za mir, a vendar je le samega sebe mogoče zavarovati pred sovražnikom. Čim bolje bo organizovana armada, tem varnejše bodo druge države, tem manj se je bati vojne. Sicer je treba za dobro vojsko veliko denarja, dosti stane nje organizacija, a slabo osnovana armada pa gotovo ne varuje države pred sovražnikom. Richter je pa naglašal, da naj bi v Nemčiji vojaki le dve leti služili. Na to je odgovoril Windthorst, da naj se sestavi posebna komisija, katera bi se posvetovala o predlogih, koliko naj bode vsako leto mirovne armade, in kako naj se skrajša službena doba. Vojni minister je odgovoril, da pripravljajo zavezne vlade postavni načrt o preosnovi armade. O dvoletni službeni dobi se bodo še o priložnosti posvetovali.

Izvirni dopisi.

Iz Stare Loke, 14. maja. (Resnicoljubje „Slov. Naroda.“) Dne 2. maja je, kakor smo Vam že sporočili, objavil „Slov. Narod“ iz Skofje Loke dopis, ki je poln laži ter slika našo občino tako, da bi kdo mislil, da je prava jama razbojnikov, kjer ljudem ni nič svetega in kjer ne delajo drugzega, kakor pobijajo se. Vsakemu županu mora biti prva skrb, da se potegne za čast svoje občine. Zato sem tudi jaz poslal „Narodu“ stvaren popravek, a „Narod“, ki je odprl predale lažnjivemu dopisu, brani se sprejeti moj popravek, češ, da ni stvaren. Vprašam, ali bi ne moral list, ki res ljubi svoj narod, vesel biti, ako se dokaže, da kako naznanjene nerodnosti niso resnične, naj si bo v tej ali oni občini? „Narod“ pa se brani to naznaniti. Ali ni

torej največjega obžalovanja vredno za „Narod“, da mu je več za laž, kakor za resnico? — Upam pa, da tudi za „Narod“ velja § 19. tisk. zakona, zato ga javno pozivljem, da natisne omenjeni moj popravek, sicer sem dolžan časti svoje občine, da v tem oziru nastopim sodnijsko pot.

Jakob Jelovčan,
župan.

Iz Višnjegore, 15. maja. Nekako tesno mora človeku postati, kadar motri istinito obžalovanja vreden razpor v domačem taboru. Tolažljivo je le to, da zunaj Ljubljane ne skušamo tega; pač morda tu ali tam kakovi prenapetnež želi in goji novodobno „luč“, ali večina jo obsoja.

Z veseljem začeli smo pri nas veselo vest o železnici. Dolgo je upala revna dolenjska stran; zdaj prišel je vendarle dan uresničenja njenih želj! Preverjen je slehern, da je bil zadnji čas! Grozila je skrajna bēda sicer pridnemu, a tako osamljenemu ratarju dolenjskemu, posebno ko mu trtna uš uničuje vir vsakdanjega kruha. Sedaj mu bodo vsaj gozdi in ostali pridelki, katere bode mogel razpečavati, nekoliko pomogli, dokler vinogradi znova ne počno roditi. Gotovo pa tudi zemlja krije bogato skladišče rud in premoga.

Tudi pri nas začeli so premog iskati; a trud ne obeta zaželjenega vspeha. Na dveh krajih koplje četvorica: pri Dragi poleg nas in na Muljavi. Kar vendar sedaj smemo soditi, bode v Dragi ves trud zamán; prvič zaradi neprimernih težav in malostnega obsega žile; drugič, ker spleh stvar, katero zdaj kopljejo, ni premog. Bog vendar daj vspeh kopalcem, vsaj bi to vendar bilo neprecenljive vrednosti za ves kraj.

Zanimanje za železnico je splošno; to je najboljši dokaz, kako je potrebna. Največje zasluge stekli so si naši poslanci, v prvi vrsti gotovo naš odločni poslanec g. prof. Šuklje in baron Švegelj. Hvala jima!

Prvemu je poslal takoj, ko se je začela vesela gotovost, naš mestni zastop naslednjo brzojavko: „Radosti polnih src zahvaljuje se mestni zastop višnjegorski za uspešno delovanje Vaše v prid revni Dolenjski. Živeli!“

Pri prihodnjih volitvah pa hočejo volilci dejanjsko pokazati svojo hvaležnost.

Bog nam daj še mnogo takih močij in mōž, kateri naj bi v prvi vrsti imeli korist in skrb za narod, ne pa za lastno osebo, in lastne, obžalovanja, milovanja vredne nazore!

Iz Zagreba, 3. maja.*) Na Reki je umrl dne 25. aprila Ivan Fiamin, opat sv. Jakoba, kanonik kapiteljna reškega, ter mestni župnik, v 57. letu svoje starosti. Smrt njegova ni razžalostila samo mnogobrojnih njegovih prijateljev, nego tudi ves hrvatski narod, katerega je bil pokojnik vse svoje življenje vreden sin in izboren pisatelj, a po smrti tudi dobrotnik. Bil je on človek umen in temeljito naobražen, uslužen, nepristran v službi, uzoren duhovnik in redek značaj, zatorej je pa bil tudi na Reki splošno ugleden in povsod uvaževan.

Ivan Fiamin se je rodil v siromašnej vasiči blizu današnje opatiije v Istriji leta 1833; ali rodovina se je preselila že leta 1835 na Reko, kjer je tudi ostala. Oče mu je bil mornar, zatorej je rajni jeden del svojega premoženja zapustil za ustanove revnim rodovinom mornarskim. Tudi Ivan bi bil mornar, ali ko je videl, kako se je razbila v reškej luki velika ladija, zgubil je veselje za ta posel. Oče ga je poslal zatorej v reško gimnazijo, kjer se je pa takrat učilo vse latinsko poleg talijanskega. Ivan pa je znal le hrvatsko, vendar pa je vsejedno dobro napredoval. Leta 1848 je pa tudi na Reki se uvela hrvaščina v gimnazijo, in učitelj tega jezika je postal poznati Fran Kurelac.

Le-ta učitelj je znal mladino za Hrvatsko tako navduševati s svojimi govori, da so vsi z njim potegnili; a med ostalimi se je posebno odlikoval Fiamin, ki je bil že takrat dober govornik, ter pri dohodu bana Jelaičiča po madjarski vojski na Reki navdušeno pozdravil. V Senju je dovršil gimnazijalne nauke, a bogoslovne v „Pazmaneumu“ na Dunaji. Potem je bil nekaj časa v Senju kot učitelj na gimnaziji in v bogoslovju za hrvatski jezik in druge bogoslovne nauke. Leta 1862 je postal kanonik reškega kapiteljna, a leta 1863 so ga izbrali Rečani za svojega župnika. Leta 1868 je postal opat sv. Jakoba ad Palum.

Fiamin je zastopal reški kapitelj na hrvatskem saboru; a leta 1866 je bil tudi on član poslanstva,

*) Zaradi mnogega gradiva zaostalo. Op. vred.

ki je nosilo adresno saborsko na Dunaj Nj. Veličanstvu. Ko se je na Reki od leta 1861 začela gibati madjarska stranka, ter gledala, da pridobi prebivalce za Oggersko, nastopili so hudi časi za Fiamina kot župnika v tem mestu. Ali kot čvrst značaj je prav malo maril za grožnje in priliznjeno obetanje, nego je ostal veren svojim načelom iz mladostnih let, ostal je namreč pošten Hrvat. Pa ni čudno, da so ga radi tega spoštovale vse stranke na Reki. In ko je bila po sklenjeni nagodbi Reka zedinjena z Oggersko, prišel je Fiamin v službeno dotiko s to novo vlado, ali se je znal vsled svoje fine naobraženosti povsod tako prikupiti, da ni bilo nobene svečane gostbe pri guvernerju ali pri županu, da ne bi bili pozvali tudi Fiamina. Tukaj se je upoznal z mnogimi domačimi odličnimi osebami, pa tudi stranskimi, ter je imel prijateljev in znancev po celej Evropi. Bil je pa tudi kras takih društev, kajti poleg temeljite naobrazbe govoril je hrvatski, nemški, talijanski in francoski jezik. Ali Fiamin ni samo mnogo bral, nego je tudi sam rad pisal izvirne, večidel pa prevajal iz talijanskega praktične in poučne knjizice pisca Cantua, ki se pa, žalibog, pri nas premalo čitajo, morda največ radi jezika, ki ima neke posebnosti po Kurelčevj osnovi, vsled katere je jezik mnogim pretrd in pretežak. Ko bi se te knjizice v jezičnem pregledu predelale ter drugič izdale, čitale bi se gotovo rade ter se tudi bolj med ljudstvom razširile.

Fiamin je tudi mnogo sveta prepotoval, domá pa je živel čisto priprosto. Mnogi so mu očitali, zakaj tako štedi; ali on jim odgovori, da je take navajen od mladih let, pa da ne more drugače. Z materjo, katera je še le pred pol letom umrla, prigospodaril je premoženja do 40.000 gld., katero je lepo razdelil, polovico v dobrotvorne svrhe (zavodom na Reki in v Senju: društvu sv. Jeronima 1000 gld., „Matici Hrvatski“ 1000 gld., akademiji 500 gld., medicinski fakulteti 500 gld. itd.); drugo polovico, namreč: hišo na Reki svojemu siromašnemu bratu in njegovim otrokom.

Tako je postal ta plemeniti mož tudi po smrti dobrotnik hrvatskega naroda, onega naroda, katerega je ljubil od svoje prve mladosti do svoje smrti.

Pa ni čuda, da mu je bil sprevod tako veličanstven, kakoršnih je na Reki le redkokdaj videti. Do štirideset duhovnikov, med njimi škof senjski, Posilović, je spremljalo svojega pokojnega brata k zadnjemu počitku. Pa tudi drugi dostojanstveniki, kakor: župan reški, generali, baron Vranicani, predsednik hrvatske čitalnice, katere najvernejši član je bil pokojnik, zastopniki „Maticе Hrvatske“, ter do 8000 sveta je prisostvovalo pri pogrebu. Brodovi, usidrani v luki, so skazali poslednjo čast s tem, da so zastave spustili na polovico jarbolov. Tako velikega sprevoda ni bilo na Reki že mnogo let. Po obredih v župnej cerkvi spremilo je na oddaljeno groblje gotovo kakih petsto ljudij pokojnika, ki so ga spustili v jamo poleg njegove nedavno zakopane matere. Na Fiaminov grob more napisati lahko narod in cerkev besede: „Tukaj počiva moj pravi duhovnik!“

To je bil uzoren duhovnik in velik rodoljub v vsakem pogledu. Hrvatsko je branil v vsakem slučaju, pa ga je vsejedno vse spoštovalo, tudi njegovi nasprotniki Talijani, ker je bil stalen značaj. Vsi reški, Hrvatom sovražni listi so se prav spoštljivo spominjali Fiamina ter mu priznavali velike njegove zasluge. Ti listi, ki znajo večkrat grditi Hrvate seveda brez razloga, niso se upali nikdar proti temu možu vzdigniti, ker so vedeli, da ga vse spoštuje, in ker je bil zares spoštovanja vreden kot duhovnik, meščan in državljan.

Dnevne novice.

(Odlikovanje.) Z Dunaja se nam poroča: Presvetli cesar je z Najvišjim odlokom z dne 25. aprila t. l. podelil gospej Josipini Hočevarjevi v Krškem zlat križec s krono v priznanje njenih zaslug za dobra dela.

(Grozna nesreča.) Gimnazijski profesor g. J. Pihler, rojen l. 1855. pri sv. Urbanu v dekaniji ptujski na Štajarskem, pomočni učitelj na gimnaziji kočevski, od l. 1884. v Ljubljani, za latinščino, grščino in slovenščino, lani stalno nameščen, letos zaročen s hčerko jako čislane rodbine, odpravi se preteklo soboto nenadoma proti Trstu, brzojavi gimnazijskemu ravnatelju v nedeljo večer iz Gorice, da je zamudil vlak. A ker ga ni bilo v ponedeljek ne v torek, slutili smo nesrečo, in novejša poročila kažejo, da so v torek zjutraj četrte ure pod Gorico

na bregu dobili njegovo suknjo itd. z zapiskom, da ni dvombe več, da odnesel ga je val Soče! Grozno boli me glava, bojim se, da utegnem znoreti, ne sodite me prehudo, priporočam se veliki grešnik v molitev — tako primeroma je po nemški zapisal v nedeljo ob dveh na neko listnico, ki se je našla v suknji. Bil je ranjki dober učitelj, prijazen tovariš, v dobrih stanovskih razmerah, časih malo bolehen, sodelavec pri nemško-slovenskem slovarju Janežičevem, skromen, tih, pač pretih do tolike nezgode! Bog mu bodi milostiv!

(Osebnosti.) Gosp. Ivan Wresitz, učitelj na Raki, dobil je stalno službo na jednorazrednici v Ribnem (radovljiški okraj); gosp. Leopold Punčuh je postal stalen nadučitelj v Spodnji Idriji (logaški okraj); gosp. Frančišek Gross se je v Suhorji (postojnski okraj) umestil stalnim učiteljem, istotako g. Ivan Šuligoj na Ostrožnem Brdu (postojnski okraj); gspđ. Avgusta Matanovič, učiteljica v Črnomlji, dobila je stalno drugo službo na dekliški šoli v Postojini; gspđ. pl. Lehmann, začasna učiteljica v Trnovem, pa začasno četrto službo na štirirazrednici v Vipavi. — V pokoj sta stopila gosp. Frančišek Schönbrunn, učitelj v Metliki, in gspđ. Karolina Milek, učiteljica v Podzemlju.

(Slovenščina v ljudski šoli.) Naučno ministerstvo je z razsodbo z dné 28. marca t. l. določilo, da se morajo na šolah v Šmartnu, v Rožni dolini, na Kalobjah, v Grižah, pri Novi cerkvi in v Šentpavlu otroci poučevati le v slovenskem jeziku; nemškega jezika se bodo brezplačno učili le tisti otroci, katerih stariši ali varuhi to želé. Tako je ovržen ponemčevalni ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradci z dné 22. februarja 1887.

(Na tukajšnji podkovski šoli) se bodo vršile skušnje dné 27. in 28. junija, in sicer prvi dan skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, drugi dan pa za učence te šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor hoče priti k skušnji, oglasi naj se pri vodstvu do 15. junija. — Novo šolsko leto na podkovski šoli se prične 1. dan julija. Prosilci morajo dokazati, da so se pri kakem kovaču izučili za kovaške pomočnike, da so po spričevalu župnika ali župana poštenega vedenja in da znajo brati in pisati slovensko. Ubožni učenci morejo dobiti štipendije po 50 in 60 glđ. Prošnje se morajo poslati do 15. junija odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske. Šola traja do konca decembra. Kdor prebije poskušnjo, dobí po postavi iz l. 1873. patent podkovskega mojstra. Nauk je brezplačen, učenci morajo skrbeti le za hrano, stanovanje in šolske knjige. Stanovanje dobé učenci v šolski hiši za malo plačo.

(Pri občinski volitvi) okolice šoštanjске dné 26. marca t. l. je bilo jednoglasno izvoljenih osemnajst narodnih in značajnih odbornikov. V odboru so: Jakob Falko, posestnik v Družmirji (župan); Fr. Goričnik, posestnik v Lokovici; M. Tojnik, posestnik v Družmirji; V. Medved, posestnik v Ravnah, in M. Malenšek, posestnik v Gaberku, so svetovalci.

(Za reformo gledé pozdravljanja) se je v Gradcu oglasilo 1921 oseb, toliko jih je namreč kupilo si dotični znak, ki opravičuje nosilca, ako za pozdrav ni odkril glave.

(V Galiciji blizo Žalca) so nedavno izbirali dva cerkvena ključarja. Naš poročevalec jih osebno ne pozna, a zvedel je iz zanesljivega vira, da sta oba prav dobra človeka. Toda že precéj dolgo pred volitvenim dnevom se je po občini govorilo, da imenovanca ne smeta biti znovič izbrana, češ, ker sta — „liberalca“. Kako li se to razumeva v rečeni fari, tega si dopisnik skoro ne more razložiti. Ali resnica je, da so vrli občani častno službo izročili

dvema drugima farnikom, ki sta zavedna konservativca. Odstavljena ključarja sta menda, kar je sicer težko umljivo, povodom občinskih izborov dné 10. marcija glasovala z ostanki nekdanje „nemške garde“ v Pirešici, in v tem slučaju so volilci sevéda storili najbolje, ako so „liberalce“ odslovili od cerkvene časti.

(Pri sv. Jožefu tik Celja) bodo, kakor se nam piše, zvečer dné 18. maja začeli slavnost v čast blaženemu Janezu Gabrijelu Perboyre-ju, ki je umrl na Kitajskem smrti mučeniške. Sklep tridnevni bode dné 21. t. m.

(Umrl) je, kakor se nam poroča iz Sarajeva, ondi dné 1. t. m. zvečer za pljučno tuberkulozo slikar g. Dragotin Tušar, v 34. letu svoje dóbe. Nad 30 tam živečih Slovencev in mnogo drugih znancev se je v soboto dné 3. maja vdeležilo pogreba. N. v. m. p.!

(Javno predavanje.) Gosp. Rihard Dolenc, vodja deželne kmetijske in vinorejske šole na Grmu pri Novem Mestu, bode dné 25. t. m., to je na binkoštno nedeljo dopoldné v Št. Vidu, popoldné pa na Slapu pri Vipavi predaval o poletnem cepljenji ameriških trt.

(Železnica Divača-Loka.) Koroški deželni odbor je povabil deželne odbore onih kronovin, ki se interesujejo za podaljšanje cesarjevič Rudolfove železnice do Trsta, k skupnemu posvetovanju.

(Dramatično društvo) je imelo v soboto občni zbor. Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu se je vršila volitev odborova. Izvoljeni so: Dr. vitez Bleiweis, Fran Drenik, Ivan Hribar, dr. Majaron, ces. svetovalec Murnik, prof. Pintar, prof. Butar, dr. Tavčar (načelnik), Anton Trstenjak, dr. Vošnjak (blagajnik), Iv. Železnikar, dr. Vladimir Žitko.

(K društvu „Vlast“) katoliških pisateljev v Pragi so pristopili kot ustanovniki: z dunajskega vseučilišča 11 bogoslovcev, iz celovškega semenišča 8, iz graškega 1, iz mariborskega 1 in iz ljubljanskega 1.

(C. kr. poštna hranilnica) je objavila „šesto izvestje“ o svojem poslovanji za leto 1889. Nam je 140 strani velike četvorke obsegajoča knjiga došla v sredo. Po vzgledu prejšnjih let nameravamo tudi iz najnovejšega izvestja priložnostno priobčiti nekatere črtice. Za danes omenimo le toliko, da je pri hranilničnem uradu na Dunaji delovalo 96 državnih uradnikov, 70 uradnikov na odpoved, 431 pomožnih uradnikov, 65 kalkulatic, skupaj 662 uradnikov, potem 18 uradnih službenikov, 39 pomožnih službenikov in 41 druge služinčadi, vseh skupaj torej 760 oseb. Za nabiralnico je bilo 4555 poš; teh so lani na novo odprli 100, a odpravili jih 7, vsled tega smo v Avstriji koncem minolega leta imeli 4548 poš. Leta 1886. bilo jih je 4268. Lani je hranilnica dobila čistega dobička 733.367 glđ. 70 kr.

(Razpisane) so učiteljske službe: na jednorazrednici na Razdrtem s 400 glđ. plače, 30 glđ. opravilnine in stanovanjem. — Na jednorazrednici v Dol. Zemonu učiteljsko mesto s 450 glđ. plače, 30 glđ. opravilnine in stanovanjem.

Telegrami.

Dunaj, 16. maja. Državni zbor je v tretjem branji s 153 glasovi proti 118 sprejel postavo o gališki zemljiški odvezi.

Dunaj, 16. maja. Včeraj je obiskalo razstavo 16.078 oseb.

Peterburg, 16. maja. Listi izražajo začudenje, da je nemški cesar po svojem sovrážnem govoru pri banketu v Kraljevci zopet govoril bojevito. Začudenje je tem večje, ker namerava cesar obiskati Rusijo.

Pariz, 15. maja. „Courier de Soir“ poroča, da bode Carnot pomilostil vojvodo Orleanskega še pred 21. dnem junija.

London, 15. maja. Včeraj je lord-major izročil Stanley-u spise, s katerimi mu je podeljeno meščanstvo v Londonu.

Umrl so:

10. maja. Jožefa Kham, trgovčeva vdova, 77 let, Francovo nabrežje 11, marasmus.

11. maja. Elizabeta Loos, sprevednikova hči, 9 mesecev, sv. Martina cesta 11, božjast. — Jožefa Vidmar, hči izdelovalca dežnikov, 15 ur, Stari trg 20.

12. maja. Marija Židan, kovačeva žena, 33 let. Pred konjušnico 2, jetika. — Marija Košir, tesarjeva žena, 86 let, Kravja dolina 11, marasmus.

14. maja. Elizabeta Harisch, poslovodjeva hči, 2½ leta, Truberjeve ulice 2, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriče na 24 ur v inč
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
14	7. u. zjut.	729.5	11.8	sl. sever	oblačno	3-40 dež
	2. u. pop.	731.3	16.6	sl. zap	oblačno	
	9. u. zveč.	734.8	12.4	sl. vzh.	del. jasno	
15	7. u. zjut.	737.8	12.8	brezv.	oblačno	0-00
	2. u. pop.	737.3	20.2	brezv.	oblačno	
	9. u. zveč.	738.7	14.2	sl. svzh.	oblačno	

Srednja temperatura obeh dni 13°, in 15.7°, za 0.2° in 1.7° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 glđ. 40 kr.
Srebrna „ 5½ „ 100 „ 16 „	90 „ 20 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 30 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 60 „
Akije avstr.-ogerske banke	955 „ — „
Kreditne akcije	300 „ 30 „
London	118 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 40 „
Cesarski cekini	5 „ 58 „
Nemške marke	57 „ 97½ „

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se v ljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrance, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarjam. (52—20)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

(20—11)

Karola Gianija zalogo umetaljne vezentine in tkanine priporočata

Fellinger & Hassinger

Dunaj, I., Seilergasse 10, Göttweigerhof

velečastiti duhovščini kakor:

bandera, baldahine, mašne plašče, dalmatike, pluviale, velume monstrance, kelihe, kadilnice, altarne svetilnice, svete kipe, križeva pota, božje grobe,

cerkvene lestence od stekla in medi, vsakovrstne oblike in zlaga. Na zahtevanje pošiljajo se parametri na ogled.

Skoro 100 let imajoči sloveč ob-stanek naše ustanovitve jamči za-nesljalnost naše trdnice.

Ilustrovane cenike pošilj-ava brezplačno in franco.

Št. 435.

Natečaj.

(3—3)

Pri mestni občini **Novomesto** je izpraznjeno mesto **občinskega tajnika** z letno plačo 500 goldinarjev.

Zahteva se primerna kavicija.

Prošnje so vložiti pri mestnem uradu novomeškem do dné **21. maja 1890.**

Mestno županstvo Novomesto, dné 7. maja 1890.

Županov namestnik: **PERKO.**

Izdajatelj: Matija Kolar.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Po kratu rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Nova ameriška

zobna glicerín-crème

(preskušena od zdravstvene oblasti)

KALODONT F. A. Sarg-ov sin in drugovi, c. kr. dvorni zalagatelj na DUNAJL.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr. V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschtzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svehodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordnu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52—42)